

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
เลขที่ ๒๕๙๘๔๓

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน: กรณีศึกษา
องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไทร อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ศิริพร ตันยะเส็ง

พ.ศ. ๒๕๕๒

259843

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ

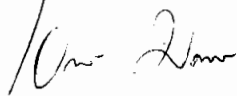
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน ๒๕๕๒

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ ศิริพร ดันชะแสง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ ของ
มหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร. เอกวิทย์ มณีชร)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร. เอกวิทย์ มณีชร)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์)

.....กรรมการ

(ดร. โชติสา ขาวสนิท)

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตร รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร
จัดการ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์)

วันที่ 26 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2552

ประกาศคุณูปการ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ผศ.ว่าที่เรือตรี ดร.เอกวิทย์ มณิธร อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผศ.ดร.สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.โชติศา ขาวสนิท อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์ ที่กรุณาให้ความรู้ ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขและวิจารณ์ผลงาน ทำให้งานวิจัยมีความ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ รวมทั้งให้คำแนะนำ แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากท่านนายก องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไทร ตลอดจนพนักงาน พนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลหัว ไทร ตลอดจนประชาชนในตำบลหัวไทร ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยทำให้งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี รวมถึงเพื่อนนิสิตสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ การเมืองและการบริหารจัดการรุ่นที่ 5 ทุกคนที่คอยให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือตลอดมา และ ที่สำคัญที่สุดขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และพี่ ๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจ และสนับสนุนผู้วิจัย เสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็นกตัญญูจดเวทิตาแด่ บพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่านานนี้

ศิริพร ตันสะแสง

50924740: สาขาวิชา: เศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ; ร.ม. (เศรษฐศาสตร์การเมือง
และการบริหารจัดการ)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น/ องค์การบริหารส่วนตำบล/ ละโว้
ศิริพร ต้นสะเกษ: การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่
องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไทร อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา คณะกรรมการควบคุมงาน
นิพนธ์: เอกวิทย์ มณีธร, ร.ค., สัมฤทธิ์ ชสสมศักดิ์, Ph.D. 90 หน้า. ปี พ.ศ. 2552.

การศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่
องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไทร อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา
ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล
หัวไทร และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขต
พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไทร อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวิธีการศึกษาวิจัยใช้การ
สำรวจด้วยแบบสอบถามจากประชากรทั้งสิ้น 369 คน ผลการศึกษาวิจัยพบว่า มีส่วนร่วมทางการเมือง
ระดับท้องถิ่น ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ อบต. ด้านการ
ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับน้อย
ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วน
ตำบลหัวไทร จากการศึกษา พบว่า เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้ และอาชีพ เป็นปัจจัยที่มี
ผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเมืองการ
ปกครองในระดับท้องถิ่นให้ทั่วถึง เช่น การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งทุกระดับ ควรเปิดโอกาสให้
ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น หรือข้อเรียกร้องเกี่ยวกับการเมืองระดับท้องถิ่นและควรให้ความรู้
เกี่ยวกับการเมืองระดับท้องถิ่นให้มากขึ้น

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ซ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
ขอบเขตของการศึกษา.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง.....	26
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง.....	28
แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง.....	29
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น.....	35
แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล.....	38
แนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง.....	40
เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	50
สมมติฐานการวิจัย.....	50
นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ.....	51
3 วิธีการศึกษา.....	53
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง.....	53
เครื่องมือการวิจัย.....	54
การสร้างเครื่องมือการวิจัย.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการศึกษา.....	57
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	57
ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนองค์การบริหาร ส่วนตำบลหัวไทร	60
ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน	65
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	75
สรุปผล.....	75
อภิปรายผล.....	76
ข้อเสนอแนะ.....	79
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก.....	85
ประวัติย่อของผู้วิจัย	90

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามลักษณะประชากร	57
2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบล หัวไทร ในด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง	60
3 การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบล หัวไทร ในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ อบต.	61
4 การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบล หัวไทร ในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง	62
5 การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบล หัวไทร ในด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	64
6 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนองค์การบริหาร ส่วนตำบลหัวไทร ในภาพรวม	65
7 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไทร จำแนกตามเพศ	66
8 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไทร จำแนกตามอายุ	66
9 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความแตกต่าง การมีส่วนร่วมทางการเมือง ระดับท้องถิ่นของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามอายุ	67
10 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไทร จำแนกตามสถานภาพ	67
11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความแตกต่าง การมีส่วนร่วมทางการเมือง ระดับท้องถิ่นของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามสถานภาพ	68
12 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไทร จำแนกตามการศึกษา	68
13 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความแตกต่าง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับ ท้องถิ่นของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามการศึกษา	69
14 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไทร จำแนกตามรายได้	70

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความแตกต่าง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามรายได้.....	70
16 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไทร จำแนกตามอาชีพ	71
17 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความแตกต่าง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามอาชีพ.....	72
18 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น.....	73
19 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น.....	74

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

- 1 ลำดับชั้นของการมีส่วนร่วมทางการเมือง 17

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University